

248742

รายงานการวิจัย เรื่อง

การพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวง
จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล

**The Development of the Body of Knowledge and Chinese Music Curriculum
from Bang Luang Community's Local Wisdom to the Music Notation**

คณะผู้วิจัย

วรชิน มั่งคั่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

น้ามนต์ เรืองฤทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร

บ้านดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

โดยการประสานงานของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

ปีงบประมาณ 2553

รายงานการวิจัย เรื่อง

การพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล

The Development of the Body of Knowledge and Chinese Music Curriculum
from Bang Luang Community's Local Wisdom to the Music Notation

คณะผู้วิจัย

วรชิน มั่งคั่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

น้ามนต์ เรืองฤทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร

บ้านดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอุดมศึกษา (สกอ.)

โดยการประสานงานของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

ปีงบประมาณ 2553

ชื่อเรื่อง การพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
สู่ความเป็นสากล

ผู้วิจัย วรชิน มั่งคั่ง¹ นามนต์ เรืองฤทธิ์² และวิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร³

บทคัดย่อ

248742

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีจีนชุมชนบางหลวง 2) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเจ็ยन्हัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 40 คน ผู้บริหารและครู โรงเรียนเจ็ยन्हัว ปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีจีน และผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความพึงพอใจ และแบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t - test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ชุมชนบางหลวงเป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแต่สมัย รศ.122 มีขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมแบบชาวจีนที่ผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมไทยได้อย่างลงตัว มีการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย - จีน ทำหน้าที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และโบราณวัตถุในชุมชน โดยเฉพาะดนตรีจีนมีการถ่ายทอดความรู้เพลงจีน โดยใช้โน้ตจีนโบราณเป็นหลัก ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้สอน การถ่ายทอดเป็นแบบมุขปาฐะ

เครื่องดนตรีจีนชุมชนบางหลวงที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ 1) ซอฟ้าฮี้ ซอเอ้อหู ห่วงเล็ก เอี้ยงคิม ฯลฯ เป็นเครื่องดำเนินทำนอง และ 2) กลองตัวโก้ว ตังลื้อ เบิ้ลื้อ ตัวบ๊ะ ฯลฯ เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ลักษณะวงดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง ได้แก่ วงที่ซี (วงขนาดเล็ก) และวงหล่อโก้ว (วงขนาดใหญ่) เพลงที่ใช้ในการบรรเลงเป็นเพลงจีนโบราณ และเพลงร่วมสมัย

จากการนำองค์ความรู้มาสร้างเป็นหลักสูตรดนตรีจีน และทดลองใช้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ($t = 38.28, P = .05$) ด้านทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน พบว่านักเรียนมีทักษะการเล่นดนตรีสูงขึ้น ด้านความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.48$) ด้านเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13, S.D. = 0.29$) สรุปได้ว่า องค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนของชุมชนบางหลวงที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์

¹ โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม โทรศัพท์ 034-261132

² ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ บ้านดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

The Development of the Body of Knowledge and Chinese Music Curriculum from Bang Luang Community's Local Wisdom to the Music Notation

Researcher: Worachin Mungkung¹, Nammon Ruangrit² and Wirun Liewwongputhorn³

Abstract

248742

This research aimed to 1) study community context and local wisdom in the field of Chinese music in Bang Luang community and 2) develop a body of knowledge and Chinese music curriculum: Bang Luang community's local wisdom to the music notation. The samples were 40 students in Mattayom 3/1 of Jianhua Public School, the administrators and teachers of the school, music scholars and community leaders. The research instruments for collecting data were interview form, focus group discussion, learning achievement test, satisfaction test and attitude test. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test. The research results were:

Bang Luang was an ancient community which had been established since Rattanakosin era 112. There was a fine mixture of Thai and Chinese cultures in the village. The Thai-Chinese culture conservation club had been founded in order to maintain local art, culture as well as antiques. For the Chinese music in particular, the scholars had passed the Chinese musical skills to the next generations by oral tradition. The traditional Chinese musical notation was mainly used in the lesson. The musical instruments in the instruction were 1) Pahee, Erhu, Huaytek, Iangkim, etc. for melody and 2) Tuagou, Tanglor, Belor, Tua-bua, etc. for percussion. As for the type of the troupes, there were Heesee (small band) and Lor-gou (big band). The songs in the performance were both Chinese traditional and contemporary.

Regarding the application of knowledge for Chinese music curriculum development, it was found that the students had learning achievement ($t = 38.28$, $P = .05$) and skills in Chinese music in a higher level after finishing the course. The students' satisfaction with learning management was at a high level ($\bar{X} = 3.57$, $S.D. = 0.48$); while the students' attitudes to the learning management was at an average level ($\bar{X} = 3.13$, $S.D. = 0.29$). In conclusion, the body of knowledge and the curriculum developed in this research could be applied for music learning in accordance with the research objective.

---

¹ Music Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Amphoe Muang, Nakhon Pathom. Tel: 034-261132

² Educational Technology Department, Faculty of Education, Silpakorn University.

³ Chinese Music House, Bang Luang Community

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยการประสานงานของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง ปีงบประมาณ 2553

ขอขอบคุณชุมชนชาวบางหลวง ประชาชนท้องถิ่นด้านดนตรีจีน นักดนตรีจีนชุมชน คณะผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเจ็ยन्हั่ว ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการทดลองใช้หลักสูตรดนตรีจีน จึงนำมาสู่ความสำเร็จและความมีคุณค่าในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

21 ธันวาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
1.3 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	2
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
บทที่ 2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
2.1 คนตรีจีน.....	3
2.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	16
3.1 วิธีดำเนินการวิจัย.....	16
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	16
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง.....	16
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	16
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	17
3.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	18
4.1 บริบทชุมชนตลาดบางหลวง.....	18
4.2 องค์ความรู้คนตรีจีน.....	22
4.3 ผลการสร้างนวัตกรรม.....	25
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	31
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	31
5.2 อภิปรายผล.....	33
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	34
บรรณานุกรม.....	35
ภาคผนวก	37
ภาคผนวก ก แผนการจัดการเรียนรู้.....	38
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	99
ภาคผนวก ค แบบประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรคนตรีจีน.....	112
ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรม.....	115

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 ปราชญ์ท้องถิ่นคนตรีจีนชุมชนบางหลวง	20
4.2 เครื่องดนตรีจีนชุมชนบางหลวง	24

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนเจ็ยन्हั่ว	10
4.2 แสดงผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติก่อน - หลังเรียนเครื่องดนตรีจีน	26
4.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน- หลังเรียนความรู้ดนตรีจีน	27
4.4 แสดงผลความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน	27
4.5 เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับดนตรีจีน	29